

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Bibliografia	XVII
Wykaz orzecznictwa	XXXI
Wprowadzenie	XXXV
Rozdział I. Konstytucyjny i międzynarodowy standard ochrony prawa do wolności osobistej człowieka	1
§ 1. Uwagi wstępne.....	1
§ 2. Prawo do wolności osobistej jako przedmiot ochrony prawnej. Standard konstytucyjny.....	5
I. Konstytucyjne gwarancje wolności osobistej. Granice ingerencji ustawodawczej w prawo do wolności osobistej w świetle rozdziału II Konstytucji RP.....	7
II. Zasada proporcjonalności i wynikające z niej klauzule ograniczające korzystanie z wolności osobistej człowieka (art. 31 Konstytucji RP).....	11
§ 3. Zatrzymanie na gruncie międzynarodowych źródeł ochrony praw człowieka	17
I. Warunki ingerencji w prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego	17
II. Przesłanki zatrzymania w międzynarodowych źródłach ochrony praw człowieka. Poglądy doktryny i orzecznictwo strasburskie.....	23
Rozdział II. Charakter prawny zatrzymania osoby w procesie karnym	39
§ 1. Założenia terminologiczne.....	39
§ 2. Analiza funkcji zatrzymania osoby	48
I. Cele (zadania) ujęcia osoby, zatrzymania policyjnego oraz zatrzymania prokuratorskiego	50
1. Określenie funkcji procesowych.....	53
2. Ustalenie funkcji pozaprocessowych (akcesoryjnych).....	55
3. Zatrzymanie sprawcy przemocy w rodzinie	60
4. Zatrzymanie kierownika urzędu konsularnego lub innych urzędników konsularnych państw obcych	63

II. Cele zatrzymań dyscyplinujących oraz poszukiwawczych.....	65
III. Zadania zatrzymania osoby w postępowaniu spraw karnych ze stosunków międzynarodowych	75
§ 3. Zatrzymanie osoby – czynność faktyczna czy decyzja procesowa? Problem charakteru prawnego czynności zatrzymania osoby na tle poglądów doktryny.....	84
§ 4. Zatrzymanie osoby – zasadnicze zbieżności i normatywne odmienności.....	92
§ 5. Wyjątkowy charakter instytucji zatrzymania osoby w postępowaniu karnym	96
Rozdział III. Przesłanki stosowania instytucji zatrzymania osoby	104
§ 1. Zagadnienia konstrukcyjno-terminologiczne	104
§ 2. Prawo ujęcia osoby na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po jego popełnieniu jako przesłanka ogólna dopuszczalności stosowania ujęcia osoby	116
§ 3. Warunki dopuszczalności stosowania zatrzymania policyjnego	120
I. Uzasadnione przypuszczenie popełnienia przestępstwa jako warunek podstawowy.....	120
II. Zbieg podstaw szczególnych zatrzymania policyjnego i ujęcia osoby na podstawie	127
1. Obawa ucieczki lub ukrycia się osoby podejrzanej – kontekst normatywny 244 § 1 i art. 243 § 1 KPK	129
2. Obawa zatarcia śladów przestępstwa	132
3. Niemożność ustalenia tożsamości osoby podejrzanej – wspólna przesłanka szczególna zatrzymania policyjnego i ujęcia osoby	133
4. Istnienie przesłanek do przeprowadzenia postępowania w trybie przyspieszonym.....	134
5. Przypuszczenie popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, kwalifikowane przez obawę ponownego jego popełnienia – art. 244 § 1a KPK.....	140
6. Popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, kwalifikowane przez użycie niebezpiecznego narzędzia i obawę ponownego popełnienia – zatrzymanie obligatoryjne z art. 244 § 1b KPK	143
7. Zarzut popełnienia zbrodni przez kierownika urzędu konsularnego oraz innych urzędników konsularnych państw obcych – art. 579 § 2 KPK	145

III. Warunki dopuszczalności stosowania zatrzymania prokuratorskiego oraz zatrzymania wobec innych uczestników procesu karnego.....	151
1. Uzasadniona obawa niestawiennictwa przed organem procesowym, utrudnianie postępowania bądź konieczność zastosowania środka zapobiegawczego.....	151
2. Odmowa poddania się badaniom lub czynnościom, brak należytego usprawiedliwienia niestawiennictwa na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo wydalenie się z miejsca czynności przed jej zakończeniem bez jego zgody	164
IV. Poszukiwane oskarżonego o nieznanym miejscu pobytu z obawą niestawiennictwa na wezwanie organu.....	180
V. Wypadki niecierpiące zwłoki jako przesłanka wniosku o zatrzymanie osoby ściganej lub skazanej na podstawie art. 595 KPK.....	183
VI. Wniosek (prośba) o wydanie osoby ściganej, która popełniła przestępstwo – zatrzymanie w świetle art. 605 § 1 i 2 KPK.....	184
VII. Zatrzymanie osoby ściganej w związku z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania	187
Rozdział IV. Charakterystyka trybu zatrzymania osoby	193
§ 1. Uwagi ogólne	193
I. Geneza i ewolucja instytucji odrębnej własności lokalu – starożytność i wieki średnie	193
§ 2. Zagadnienie podmiotów uprawnionych do zatrzymania osoby. Obowiązek czy uprawnienie do stosowania zatrzymania. Forma decyzji o zatrzymaniu	194
I. Podmioty uprawnione do zatrzymania (ujęcia osoby) a kwestia ich fakultatywnego czy obligatoryjnego stosowania ...	194
II. Zatrzymanie związane z poszukiwaniem osoby oraz w postępowaniu w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych – obowiązek czy uprawnienie właściwych organów?	212
§ 3. Określenie kręgu adresatów decyzji o zatrzymaniu osoby	216
I. Podmioty, wobec których może być stosowane ujęcie, zatrzymanie policyjnie i dyscyplinujące	217
II. Adresaci zatrzymania poszukiwawczego oraz w postępowaniu w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych	223
§ 4. Określenie sposobu postępowania przy zatrzymaniu osoby.....	225

I. Czynności dokonywane w związku z ujęciem obywatelskim, zatrzymaniem policyjnym oraz dyscyplinującym	226
II. Postępowanie w przedmiocie zatrzymania poszukiwanego oraz w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych ..	235
III. Okoliczności wyłączające dopuszczalność stosowania zatrzymania osoby	242
Rozdział V. Gwarancje praw osób zatrzymanych	250
§ 1. Konstytucyjny i prawnomiędzynarodowy rodowód gwarancji praw osób zatrzymanych	250
I. O pojęciu gwarancji prawnych osoby zatrzymanej	250
II. Konstytucyjny i prawnomiędzynarodowy standard uprawnień zatrzymanego a normatywny wzorzec gwarancji z rozdziału 27 KPK	253
§ 2. Karnoprocesowe obowiązki osoby ujmującej, organu zatrzymującego i związane z nimi uprawnienia zatrzymanego – a kwestia ich uniwersalnego charakteru i odpowiedniego stosowania	261
I. Obowiązek niezwłocznego oddania osoby ujętej w ręce Policji	261
II. Obowiązek natychmiastowego poinformowania o przyczynach zatrzymania i przysługujących prawach oraz wysłuchania zatrzymanego	263
1. Obowiązek poinformowania zatrzymanego o prawie skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego i umożliwienia mu z nim kontaktu, a także bezpośredniej rozmowy	267
2. Nakaz wysłuchania osoby zatrzymanej a problem realizacji przysługującego jej prawa do obrony w świetle zasady <i>nemo se ipsum accusare netur</i> i prawa do milczenia	277
III. Obowiązek sporządzenia protokołu z zatrzymania	283
IV. Nakaz powiadomienia o zatrzymaniu osób najbliższych, zakładu pracy lub innej osoby na żądanie osoby zatrzymanej ...	285
V. Obowiązek przekazania zatrzymanego do dyspozycji sądu a nakaz jego zwolnienia – problematyka czasu stosowania zatrzymania	286
VI. Zakaz ponownego zatrzymania osoby na podstawie tych samych faktów i dowodów	293
VII. Obowiązek umożliwienia zatrzymanemu obywatelowi państwa obcego nawiązania kontaktu z właściwym przedstawicielstwem dyplomatycznym lub konsularnym a przysługujące mu prawo do skorzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza	294

VIII. Obowiązek organu zatrzymującego do niezwłocznego doprowadzenia zatrzymanego do sędziego lub innego urzędnika wykonującego władzę sądowną a problem zgodności KPK z uniwersalnym standardem praw osób pozbawionych wolności.....	297
§ 3. Szczególny charakter uprawnienia zatrzymanego do złożenia do sądu zażalenia na zatrzymanie oraz odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie – a kwestia odpowiedniego ich stosowania do pozostałych postaci zatrzymania osoby.....	302
Rozdział VI. Sądowa kontrola zatrzymania osoby	304
§ 1. Uwagi wprowadzające.....	304
§ 2. Określenie trybu kontroli zażaleniowej zatrzymanie osoby – art. 246 § 1 KPK.....	308
I. Podmioty legitymowane do złożenia zażalenia i organy uprawnione do jego rozpoznania	308
II. Węzłowe zagadnienia związane z uruchomieniem i przebiegiem sądowej kontroli zatrzymania osoby	312
1. Warunki formalne zażalenia.....	315
2. Termin do wniesienia zażalenia	318
3. Postępowanie w przedmiocie zażalenia na zatrzymanie. Wybrane zagadnienia	319
§ 3. Kryteria sądowej kontroli zatrzymania	323
I. Zasadność zatrzymania osoby.....	326
II. Legalność zatrzymania osoby.....	327
III. Prawdliwość stosowania zatrzymania	328
§ 4. Rozstrzygnięcia sądu rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie.....	331
§ 5. Nadzór nad prawidłowością zatrzymania osoby.....	333
Rozdział VII. Odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie osoby	338
§ 1. Zagadnienia ogólne	338
§ 2. Przesłanki dochodzenia odszkodowania. Niewątpliwa niesłuszność zatrzymania jako materialnoprawny warunek odpowiedzialności Skarbu Państwa	344
I. Podstawowe ustalenia pojęciowe na styku prawa karnego i cywilnego	344
II. Kwestia rodzaju odpowiedzialności Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie	346
III. Ocena słuszności zatrzymania osoby <i>ex nunc</i> czy <i>ex tunc</i> ?	347
IV. Niewątpliwa niesłuszność zatrzymania osoby.....	349

Spis treści

§ 3. Przebieg postępowania odszkodowawczego. Zagadnienia ogólne	351
I. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o odszkodowanie na podstawie art. 552 KPK	351
II. Terminy dochodzenia (przedawnienia) roszczeń odszkodowawczych	354
III. Wyłączenie roszczeń odszkodowawczych	355
IV. Zagadnienia procesowe związane z dochodzeniem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie osoby	356
Wnioski	358
Indeks rzeczowy	373